

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**P.Terentij sex: || quae extant: Comoediae. An= || dria.
Eunuch[us]. Heautontimo= || rumenos. Adelphi. Ecyra. ||
Phormio. || ... [qui]= || b[us] erudita Philippi Mele Brettani
p̃posita est epi || stola ... || ...**

Terentius Afer, Publius

Lipsiae, 1519

Actvs primvs

[urn:nbn:de:bsz:31-114211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114211)

EVNVCHVS

Perfecit sibi ut inspiciendi esset copia.

Magistratus cum ibi adesset, occoeprast agi.

Exclamat furem, non poetam fabulam

Dedisse, & nihil dedisse uerborum tamen

COLACEM esse Neui, & Plauti ueterem fabulam,

Parasiti personam inde ablatam, & militis.

Si id est peccatum, peccatum imprudentiast

Poeta, non qui factum facere studuerit,

Id ira esse uos iam iudicare poteritis.

Colax Mænandri est, in ea est parasitus Colax,

Et miles gloriosus, eas se non negat

Personas transtulisse in Eunuchum suam

Ex greca, sed eas fabulas factas prius

Latinas scisse se, id uero pernegat.

Quod si personis iisdem uti aliis non licet,

Qui magis licet currentes seruos scribere,

Bonas matronas facere, meretrices malas,

Parasitum edasem, gloriosum militem,

Puerum suppositi, falli per seruum senem,

Amare, odisse, suspicari? Denique

NVLLVM EST iam dictum, quod non dictum sit prius,

Quare æquum est uos cognoscere, atq; ignoscere,

Quæ ueteres factitarunt, si faciunt noui.

Date operam, & cum silentio aniaaduortite,

Vt pernoscatid quid sibi Eunuchus uelit.

ACTVS PRIMVS.

PHAEDRIA ADVLESCENS. PARMENO SERVVS.

Exponit hunc ager...

Parasiti est qui...

Transire est a...

9
Exclusio, re
Siquidem
Verum si in
Atq; ubi pa
Insega pace
Te amare,
Peristi, elu
Proin tu, d
Here, que
Habet ullu
IN AMO
Suspitione
Bellum, p
Ratione ce
Quam si de
Et quod nu
Ego ne illa
Mortu me n
Hac uerba
Quam ocul
Relinguet
Vltro suppl
Et illam sce

C Trimetri omnes.

Vid igitur faciam & non eam, ne nunc quidem

q Cum adcersor ultro san potius ita me comparem,

Non perpeti meretricum contumelias.

Exclusit, reuocat, redeam & non, si me obsecrer. Par.

Si quidem hercle possis, nihil prius, neq; fortius.

Verum si incipies, neq; perficies nauiter.

Atq; ubi pati non poteris, cum nemo expectet,

Insecta pace ultro ad eam uenies, indicans

Te amare, & ferre non posse, actum est, illiceta

Peristi, eludet ubi te uictum senserit. Ph.

Proin tu, dum est tempus, etiam atq; etiam cogita. Pa.

Here, quæ res in se, neq; consilium, neq; modum

Habet ullum, eam consilio regere non potes.

IN AMORE hæc omnia insunt uicia, iniuria,

Suspitiones, inimicitia, inducia,

Bellum, pax rursus incerta hæc, si postules

Ratione certa facere, nihilo plus agas,

Quam si des operam, ut cum ratione insanias.

Et quod nunc tute tecum iratus cogitas,

Ego ne illam & quæ illum & quæ me & quæ non sine modo,

Mori me malim, sentiet qui uir sem.

Hæc uerba, una me hercle falsa lachrumula,

Quam oculos terendo misere, uix ui expresserit,

Restinguet. & te ultro accusabis, & dabis ei

Ultro supplicium. Ph. O indignum facinus, nunc ego

Et illam scelestam esse, & me miserum sentio.

Metaphora dicitur supra... Metaphora dicitur supra... Metaphora dicitur supra...

W. Dicitur in libro qui est de... W. Dicitur in libro qui est de... W. Dicitur in libro qui est de...

Auribus est... Auribus est... Auribus est...

SERVVS

EVNVCHI

Et tædet, & amore ardeo. & prudens, sciens,

Viuens, uidentiq; pereo. nec quid agam scio. Pa.

Quid agas? nisi ut te redimas captum q̄ queas

Minimo. si nequeas paululo, ar quanti queas.

Et ne te afflictes. Ph. Ita ne suades? Pa. Si sapias,

Nec præterq̄ quas ipse amor molestias

Habet, addas. & illas quas habet, recte feras.

Sed ecclā, ipsa egreditur nostri fundi calamitas.

Nam quod nos capere oportet, hæc intercipit.

THAIS MERETRIX. PHAEDRIA. PARMENO.

Eiusdem rationis.

Iseram me. uereor, ne illud grauius Phædria

Tulerit, ne ue aliorum atq; ego feci, acceperit,

Quod heri intromissus non est. Ph. Totus Parmeno

Tremo horreoq; postq̄ aspexi hanc. Par. Bono animo es.

Accede ad ignem hunc, iam calefces plus satis. Tha.

Quis hic loquitur? ehem, tu ne eras hic mi Phædria?

Quid hic stabas? cur non recta introibas? Par. Cæterum,

De exclusione uerbum nullum. Tha. Quid taces? Pha.

Sane quia uero hæc mihi patent semper fores.

Aut quia sum apud te primus. Tha. Missa istæc face. Pha.

Quid missa? o Thais Thais, utinam esset mihi

Pars æqua amoris tecum, ac pariter fieret, ut

Aut hoc tibi doleret itidem ut mihi doler.

Aut ego istuc abs te factum, nihili penderem. Tha.

Ne crucia te obsecro anime mi Phædria

Non pol, quo quenq; plus amé, aut plus diligam

Marginal notes in Latin script, including phrases like 'Metaphora est supra a bello in quo si quis capitur...

Marginal notes in Latin script, including phrases like 'Et blandi sequitur et qm...

Fragment of text from the adjacent page, including 'Eo feci. sed Credo (u) Siccipe ais h Te accersit i Hoc primū Verum heus Que uera au Sin fallum, PLENVS rin Proin taceri Samia mihi Potest taceri Puella dono Ex Attica h Certum no Dicebat ip Neg sciebar Mercator ho Vnde emerat Mater ubi ac Docere, edu Sororem pla Ego cum illo Abi hoc qui Vining hoc Neg tu uno e Nam hic quo'

ACTVS PRIMVS FO. XXIII.

Eo feci, sed ita erat res, faciendum fuit. Par. *De secundo Val. l. 2. De puzhato. Tacet. Tacet.*

Credo (ut fit) misera prae amore exclusit huc foras. Tha.

Siccine ais Parmeno? age, sed huc qua gratia

Te accersi iussi, ausculta. Ph. Fiat. Tha. At dic mihi

Hoc primū, potin est hic tacere? Par. Ego ne? optume.

Verum heus tu, hac lege tibi meam astringo fidem.

Quae uera audiui facio, & contineo optume.

Sin falsum, aut uanum, aut fictumst, continuo palamst.

PLENVS rimarum sum, hac atq; illac perfluo.

Proin taceri si uis, uera dicito. Tha.

Samia mihi mater fuit, ea habitabat Rhodi. Par.

Potest taceri hoc. Tha. Ibi tum matri paruolam

Puellā dono quidam mercator dedit,

Ex Attica hinc abreptam. Ph. Ciuem ne? Tha. Arbitror

Certum non scimus. matris nomen & patris

Dicebat ipsa. patriam & signa cetera

Neq; sciebat, neq; per artem etiam potuerat.

Mercator hoc addebat, e praedonibus

Vnde emerat, se audisse, abreptam e Sunio.

Mater ubi accepit, coepit studiose omnia

Docere, educare, ita ut si esset filia.

Sororem plariq; esse credebant meam.

Ego cum illo quo cum tum uno rem habebam hospite,

Abi huc, qui mihi reliquit haec qua habeo omnia. Par.

Vtruncq; hoc falsum est, effluet. Tha. Qui istuc? Par. Quia

Neq; tu uno eras contenta, neq; solus dedit.

Nam hic quoq; bonā magnamq; partem ad te attulit. Tha.

Metaphora est supra ab eo qui pedibus uincula ut te...

Metaphora est supra a quo se non sume habere...

Metaphora est supra a fora unocis uas...

Uita dicitur si in par...

Annotum Donatus...

Et ratiocine hoc...

Don. huc: et ad Phedra...

Itast, sed sine me peruenire quo uolo.

Interea miles qui me amare occæperat,

*In Cariam
h. g. d. Caria
Voc. opus
un. for. a. adu. m. p. f. d.
un. exp. d. ex. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.*

In Cariam est profectus. te interea loci

Cognoui. tute scis post illa, q̄ intumū

Habeam te, & mea consilia ut tibi credam omnia. Ph.

Ne hoc quidē tacebit Parmeno. Pa. oh dubiū ne id est? Th.

Hoc agite amabo, mater mea illic mortuast

*Ass. q. imp. ut d.
h. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.*

Nuper, eius frater aliquantum ad rem est audior,

Is ubi hanc forma uidet honesta uirginem,

*stellus. d.
stellus.*

Et fidibus scire, precium sperans, ilico

Producit, uendit. forte fortuna adfuit

*Quia d. de. mortu.
agnus. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.*

Hic meus amicus, emit eam, dono mihi dedit

Imprudens harum rerum, ignarusq; omnium.

Is uenit: postq̄ sensit me tecum quoq;

Rem habere; fingit causas ne det, sedulo.

Ait si fidem habeat, se iri præpositum tibi

Apud me, ac non id metuat, ne ubi acceperim

Sese relinquam, uelle se illam mihi dare,

Verum id uereri. sed ego quantum suspicor,

*Itaque h. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.
d. g. v. d. h. d. g. v. d. h. d.*

Ad uirginem animū adiecit. Ph. Etiam ne amplius? Th.

Nihil. nam quæsiui nunc ego eam mi Phedria.

Multæ sunt causæ quamobrem cupio abducere.

Primū, quod soror est dicta. præterea ut suis

Restituam ac reddam. sola sum, habeo hic neminem,

Neq; amicum, neq; cognatum. quamobrem Phadria

Cupio aliquos parare amicos beneficio meo.

Id amabo adiuta me, quo id fiat facilius.

Sine illum
Apud me h
Egon qui
Heu noster
At ego nesci
Hinc est ab
Soror dicta
Nempe om
Ego excludo
Nisi illum pl
Quæ aduect
Egon id tim
Nam solus i
Benignitate
Nonne ubi
Ancillulam
Quæsiui. po
Quia sola ut
Hei minas u
Iamen conte
Ob hac facta
Quantū illam
Id fieri posse
Potius q̄ te in
Quantum istuc
Potius q̄ te in
Sycære dici,

Sine illum prioreis parteis per hosce aliquor dies

Apud me habere. nihil respondes? Ph. pessuma.

Egon quidq̄ cum istis factis tibi respondeam? Par.

Heu noster, laudo, tandem perdoluit, uir es. Ph.

At ego nesciebam quorsum tu ires, paruola

Hinc est abrepta, eduxit mater pro sua,

Soror dictast, cupio abducere ut reddam suis,

Nempe omnia hæc nunc uerba huc redeunt. deniq̄

Ego excludor, ille recipitur. qua gratia?

Nisi illum plus amas q̄ me, & istam nunc times

Quæ aduectast, ne illum talem præcipiat tibi. Th.

Egon id timeo? Ph. Quid te ergo aliud sollicitat? cedo.

Num solus ille dona dat? nunc ubi meam

Benignitatem sensisti in te claudiere?

Nonne ubi mihi dixi, cupere te ex Aethiopia

Ancillulam, relictis rebus omnibus

Quæsiui. porro, Eunuchum dixi uelle te,

Quia solæ utuntur his regina, repperi,

Heri minas uiginti pro ambobus dedi,

Tamen contemptus abs te, hac habui in memoria.

Ob hæc facta abs te spernor. Th. Quid istic Phædrus?

Quantq̄ illam cupio abducere, atq̄ hac re arbitror

Id fieri posse maxime. ueruntamen

Potius q̄ te inimicum habeam, faciam ut iusseris. Ph.

Utinam istuc uerbum ex animo ac uere diceres,

Potius q̄ te inimicum habeam. si istuc crederem

Syncere dici, quiduis possem perpeti. Par.

Difficiliter hic qd in Andria de
tu est Andria? etc amicus reuere
gratio

Est elegans mutatio personarum sicut
tertia p̄r. p̄randa 2. d. Vixit non
sicut qui Phædrus interuenit

Ullorum est Na Phædrus Phædrus
feruntur in maxima uindicta repletis
Sunt hæc uerba sicut Na Phædrus in
hoc oratione in eadem personatione
admit

Est locus a cotrao Ipsi Phædrus de
erat Phædrus si uultisse Na quod
quod Phædrus habet sed quia
formidat fuisse Phædrus aut a
cotrao alia causa esse suspicari

Ille uincibili ad particularia transferri
a p̄r. g. t.

Ampliatio
Sicut qui Eunuchos a Phædris in
stipendiis ex captiuis habebantur p̄r. g.
etiam aut regnas Eunuchis esse tot
tunc Phædrus tunc in uita a
Phædrus
In uita uel uita genus uiderent est
sicut tunc Phædrus qui ferunt abut
nulle dixerunt et habet uita h
hæc aut et sumuntur et sicut sol
di. h. d. Phædrus in h. d. p̄r.
desunt et Phædrus
Secundo est cotrao Phædrus se
necesse

Hæc dicitur in dicit quasi uerba me
Phædrus aut Phædrus q̄ ab
illo uincitur

Monatur p̄r. g. cotrao dicit quasi.
sicut ora mel p̄r. g. et sine sunt. h. d.
hæc aut uita dicit quasi in dicit et h
dicitur h. d.

Ph.
est Th.

Th.

Th.
mem.
ria

Scorpius Antoz Valla hly

Thaidis EVNVCHI

Labascit uictus uno uerbo, q̄cito Tha.

Ego non ex animo misera dico t̄ quam ioco

Verum est a maiore ad minus. Sic aut uultu ratiocinari. Tu et uis ut peristi et tu peristi. Tu ego a te imperare possis. Verum est a maiore ad minus. Sic aut uultu ratiocinari. Tu et uis ut peristi et tu peristi. Tu ego a te imperare possis.

Rem uoluisti a me tandem, quin perfeceris?

Ego impetrare nequeo hoc abs te, biduum

Saltem ut concedas solum. Phæ. Siquidem biduum.

Verum, ne hiant isti uiginti dies. Tha.

Profecto non plus biduum, aut. Phæ. Aut t̄ nihil moror. Tha.

Nbn fiet hoc, modo sine te exorem. Phæ. scilicet

Faciendum est quod uis, Tha. Merito te amo. Phæ. Bene facis.

Rus ibo, ibi hoc me macerabo biduum.

Ita facere certum est, mos gerendus est Thaidi.

Tu Parmeno huc fac illi adducantur. Par. Maxume. Phæ.

In hoc biduum Thais. Vale. Tha. Mi Phædria

Et tu, nunquid uis aliud t̄ Phæ. Ego ne quid uelim?

Cum milite isto præsens, absens ut sis.

Dies, noctesq; me ames, me desyderes.

Me somnies, me expectes, de me cogites,

Me speres, me te oblectes, mecum tota sis,

Meus fac sis postremo animo, quando ego sum tuus. Tha.

Me miseram, forsitan hic mihi paruam habeat fidem,

Atq; ex aliarum ingeniis, nunc me iudicet.

Ego pol quæ mihi sum conscia, hoc certo scio,

Neq; me finxisse falsi quicq; neq; meo

Cordi esse quenquam, chariorem hoc Phædria.

Et quicquid huius feci causa, uirginis causa

Feci. nam me eius spero fratrem propemodum

Iam repperisse, adulescentem adæo nobilem,

Syllabus a Na' ge...

Habet exequit...

Maratibus est...

Et is hodie
Concedam
COA
f
Tam aliqui
Qua hoc pe
Ne istuctar
Effectum d
Munus tio
Illum am
Memini,
bo. Pa
Galeo. Phæ
Perpeti ne r
Nam aut ia
Opus faciã
Vigilabis la
Eiciunda h
Tandẽ non e
Vniuersum
Dil boni qui
Ex amore, u
Munus inept

ACTVS SECVNDVS FO. XXVI.

Et is hodie venturum ad me constituit domum.

Concedam hinc intro, atq; expectabo dum ueniat.

ACTVS SECVNDVS.

PHAEDRIA. PARMENO.

COlonarii, Senarii, & Septenarii, partim Trochaici.

Ac ita ut iussi, deducā istī. Par. Faciā. Ph. At diligēter. P.

Fier. Ph. at mature. Pa. fiet. Ph. Satin hoc mandātum sit

Ah rogitare quasi difficile sit. utinam (tibi & Par.

Tam aliquid inuenire facile possis Phædria,

Quā hoc peribit. Phæ. Ego quoq; una pereō, qđ mihi est carius.

Ne istuc tam iniquo patiare animo. Par. Minime, quin

Effectum dabo, sed nunquid aliud imperas? Phæ.

Mūnis nostrū ornato uerbis quoad poteris, &

Illum æmulum quoad poteris ab eo pellito. Par.

Memini, tamen nullus moncas. Phæ. Ego rus ibo. Atq; ibi mane

bo. Par. (firmare &

Cæso. Phæ. Sed heus tu. Par. Quid uis? Phæ. Censeri posse me ob

Perpeti ne redeam interea? Par. Te nec non hercle arbitror.

Nam aut iam reuertere, aut mox noctu te adiget horum insom-

Opus faciā ut defatiger ulq; igratus ut dormiā. Par. (nia. Phæ.

Vigilabis lassus, hoc pl9 facies. Phæ. abi sis, nihil dicis Parmeno.

Eūciunda hercle hæc est mollicies animi, nimis mihi indulgeo.

Tandē non ego illa caream, si sit opus, uel totū triduū? Par. Hui

Vniuersum triduum? unde quid agas. Phæ. Stat sententia. Par.

Dil boni quid hoc morbi est? adeo homines immutarier

Ex amore, ut non cognoscas eundem esse? hoc nemo fuit.

Minus ineptus, magis seuerus quisq; nec magis continens.

F II

*My xocuit
p ueniat*

*Amatores et mulieres
et mulieres esse rursus
her scia dicit.*

*Supra in prima amato
et hoc loco ueniat ut
qui diligenter curat et
bona amicitia parat
illam proficiantur.*

*Die omi et hanc omi
simul respiciat et
pauca qđ labore uincit
sunt p̄tē.*

*Nullus pro ut uisus
est in hanc
Nullus dicitur, et no
plantis in triduo Nil
ins cadat.*

*Latro hie lo:
de infimo
Nā magis no sua
fronte hant Quia que
ultra respiciat p̄ta
sunt, que a p̄tē de
infimo uis p̄tē ex
p̄tē sunt.*

*Quodam t̄p̄ quid
magis dicitur eum
dicit quod et amica
nauis est repetit
repat.*

*Quia est aduersione qđ
gradentibus magna
Sperantibus hie lecto
Terribilioribus magis
fuit Nemo hoc p̄tē*

Phæ.

Phæ.

Phæ.

Phæ.

Phæ.